USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyň: **a) H. H., b) nezl. O. H.,** zastoupena žalobkyní a) jakožto zákonnou zástupkyní, a **c) nezl. V. H.,** zastoupena žalobkyní a) jakožto zákonnou zástupkyní, všechny zastoupeny ustanovenou zástupkyní Mgr. Gabrielou Kopuletou, advokátkou se sídlem Havlíčkova 1043/11, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 4. 2017, č. j. OAM-243/ZA-ZA02-ZA05-PD1-2015, v řízení o kasačních stížnostech žalobkyň a) až c) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 2. 11. 2018, č. j. 1 Az 47/2017 – 40,

takto:

I. Kasační stížnosti **se odmítají** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech.

III. Ustanovené zástupkyni, Mgr. Gabriele Kopuleté, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování žalobkyň a) až c) v řízení o kasačních stížnostech ve výši 15 480 Kč, která jí bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

[1] Včasně podanými kasačními stížnostmi brojí žalobkyně a) až c), jakožto stěžovatelky, proti shora označenému rozsudku (dále jen „napadený rozsudek“) Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž byly zamítnuty jejich žaloby proti shora označenému rozhodnutí žalovaného (dále jen „rozhodnutí žalovaného“). Tím bylo rozhodnuto, že se stěžovatelkám podle § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v rozhodném znění (dále jen „zákon o azylu“), neprodlužuje doplňková ochrana.

[2] Městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku uvedl, že doplňková ochrana byla stěžovatelkám původně přiznána rozhodnutím žalovaného ze dne 6. 5. 2015, č. j. OAM-243/ZA-ZA02-P16-2015, a to z důvodu tehdejší neutěšené bezpečnostní situace

v místě jejich bydliště, tj. ve městě M. v Záporožské oblasti Ukrajiny. Přisvědčil přitom žalovanému, který ve svém rozhodnutí dospěl na základě shromážděných podkladů k závěru, že od udělení doplňkové ochrany stěžovatelkám došlo na Ukrajině k podstatnému vývoji a situace se posunula do nové roviny, ve které bylo lze konstatovat, že stěžovatelky při návratu nebudou čelit hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu.

[3] Stěžovatelky označily § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. jako obecné důvody svých (obsahově totožných) kasačních stížností. V konkrétní rovině pak stěžovatelky poukazují na rozpornost argumentace žalovaného, tvrdí-li, že došlo ke zlepšení bezpečnostní situace, ale zároveň má být situace v místě bydliště stěžovatelek nestabilní. Žalovaný ve svém rozhodnutí nedůvodně zlehčil nejen obavy stěžovatelek z důsledků návratu do země původu, ale také tamní bezpečnostní situaci. Stěžovatelky namítají, že žalovaným užité zprávy o zemi původu vykreslují situaci srovnatelnou se stavem v době udělení doplňkové ochrany; nedošlo tedy k podstatné změně okolností, a proto měla být doplňková ochrana k žádosti stěžovatelek prodloužena. Ve správním řízení bylo poukazováno na nepředvídatelnost dalšího vývoje konfliktu na východě Ukrajiny. Pozorovatelské organizace, jež jsou autory žalovaným užitých zpráv, upozorňují na mimořádně vysoký počet individuálních porušení uzavřeného příměří. Stěžovatelky dále namítají, že odkaz městského soudu na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 – 17, je nepřípadný, neboť doplňková ochrana byla stěžovatelkám udělena (jak výše uvedeno) až několik měsíců poté, kdy bylo předmětné usnesení vydáno. Městský soud nadto vydal napadený rozsudek v době, kdy ozbrojený konflikt na východě Ukrajiny právě eskaloval a vyústil ve vyhlášení válečného stavu v pobřežních a pohraničních regionech, včetně Záporožské oblasti, odkud stěžovatelky pochází. Městský soud měl tento nový vývoj v otázce bezpečnostní situace na Ukrajině, konkrétně v Záporožské oblasti, ve svém rozsudku zohlednit i navzdory restrikci uvedené v § 75 odst. 1 s. ř. s.

[4] Žalovaný se ke kasačním stížnostem vyjádřil podáním ze dne 12. 2. 2019. Odkázal na své vyjádření k žalobě a vyjádřil názor, že uplatněné stížní námitky nenasvědčují porušení jakéhokoli zákonného ustanovení. Žalovaný se ztotožňuje s napadeným rozsudkem, který považuje za přezkoumatelný, věcně správný a souladný s ustálenou judikaturou správních soudů. K vyhlášení válečného stavu na Ukrajině ke dni 26. 11. 2018 pak žalovaný poznamenal, že tento stav byl vyhlášen v deseti pobřežních a pohraničních ukrajinských regionech na základě výnosu prezidenta Ukrajiny po dobu 30 dní, konkrétně od 28. 11. 2018 do 27. 12. 2018. Městský soud tak v napadeném rozsudku tuto skutečnost zohlednit nemohl, neboť ještě nenastala. Žalovaný má za to, že kasační stížnosti je namístě odmítnout pro nepřijatelnost, resp. zamítnout jakožto nedůvodné.

[5] Kasační stížnosti jsou přípustné.

[6] Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, nepřesahuje-li svým významem podstatně vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, uvedl typové situace, kdy výše uvedená podmínka přijatelnosti kasační stížnosti bude zpravidla splněna. „*O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky*

může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.“

[7] Kasační stížnosti jsou nepřijatelné.

[8] Stěžovatelky ve svých stížnostech nepojednaly o jejich přijatelnosti ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu to není samo o sobě důvodem k odmítnutí kasačních stížností, neboť je právě na soudu, aby otázku přijatelnosti posoudil *ex offo.* Nejvyšší správní soud ostatně ve výše citovaném usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, konstatoval, že „[v] *zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti, stanovených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž též uvést, v čem stěžovatel spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.*“ Nejedná se však o jeho procesní povinnost, s jejímž nesplněním by soudní řád správní spojoval jakýkoli procesní následek.

[9] Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační námitky stěžovatelek směřující proti vyhodnocení skutkového stavu (v ohledu bezpečnostní situace na Ukrajině) žalovaným, resp. proti úvaze žalovaného, nemohou být důvodem přijatelnosti kasačních stížností. Nejvyšší správní soud podle § 12 odst. 1 s. ř. s. „*jako vrcholný soudní orgán ve věcech patřících do pravomoci soudů ve správním soudnictví zajišťuje jednotu a zákonnost rozhodování tím, že rozhoduje o kasačních stížnostech v případech stanovených tímto zákonem, a dále rozhoduje v dalších případech stanovených tímto nebo zvláštním zákonem.*“ Kasační stížnost je přitom v první řadě mimořádným opravným prostředkem směřujícím proti (pravomocnému) rozhodnutí městského soudu ve správním soudnictví. Předmětem řízení o kasační stížnosti je proto přezkum napadeného soudního rozhodnutí, a potažmo pak přijatelnost kasační stížnosti je třeba odvozovat od právních otázek, na výsledku jejichž posouzení je kasační stížností napadené rozhodnutí městského soudu postaveno. V tomto smyslu je zpravidla rozsah a správnost zjištění relevantního skutkového stavu žalovaným

otázkou dokazování, které probíhá v každém řízení individuálně; z uvedené individuality pak plyne rozdílná relevance určitých dokazovaných skutečností pro následné právní posouzení (zde podmínek pro prodloužení mezinárodní ochrany ve formě doplňkové ochrany), jež je projevem zde dominující zásady volného hodnocení důkazů. Nejedná se tedy ve své podstatě o otázky právní, a jako takové je nelze podřadit pod výše vyjmenované důvody přijatelnosti ad 1), 2) a 3). Obdobně se pak i typové důvody přijatelnosti vymezené pod bodem 4) písm. a) a b) usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, vážou k otázkám právním a jejich řešení správním soudem, nikoli správním orgánem.

[10] Pokud stěžovatelky v kasační stížnosti namítly, že městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku nepřípadně odkázal na závěry usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 – 17, ačkoli řízení o žádostech o prodloužení doplňkové ochrany probíhala později a rozhodnutí žalovaného bylo vydáno až dne 24. 5. 2017, lze jim v tomto ohledu přisvědčit, nicméně uvedené pochybení městského soudu nedosahuje dle názoru Nejvyššího správního soudu intenzity zakládající přijatelnost kasační stížnosti; zmíněný odkaz městského soudu nebyl, na rozdíl od obsahu správního spisu, podkladem pro vydání rozhodnutí žalovaného. Nejvyšší správní soud ostatně považuje za zjevné, že městský soud tímto odkazem ani citací části odůvodnění předmětného rozsudku Nejvyššího správního soudu nezamýšlel tvrdit, že se bezpečnostní situace na Ukrajině ode dne 15. 1. 2015 až do dne vydání rozhodnutí žalovaného nezměnila, nýbrž podpořit tvrzení žalovaného, že ode dne předchozího udělení doplňkové ochrany stěžovatelkám již došlo k teritoriální stabilizaci (relativně určitému územnímu vymezení) tamního ozbrojeného konfliktu.

[11] Stěžovatelky rovněž namítly, že městský soud měl v řízení o žalobě zohlednit aktuální bezpečnostní situaci na Ukrajině, a to zejména s ohledem na vyhlášení válečného stavu v pobřežních a pohraničních regionech (válečný stav vyhlášen dne 26. 11. 2018) včetně Záporožské oblasti, odkud stěžovatelky pochází. Podle Nejvyššího správního soudu tato námitka úzce souvisí s právní otázkou rozsahu soudního přezkumu dle § 75 odst. 1 s. ř. s., na který stěžovatelky ostatně samy v kasačních stížnostech odkázaly. Nejvyšší správní soud k této právní otázce odkazuje na svůj rozsudek ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015 – 32, v němž se zabýval výkladem ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. ve světle přímého účinku čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. července 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „směrnice“). V uvedeném rozsudku Nejvyšší správní soud aproboval názor Krajského soudu v Praze (rozsudek ze dne 24. 8. 2015, č. j. 45 Az 30/2014 – 57), podle kterého „*soud po 20. 7. 2015 neaplikuje v řízeních ve věcech mezinárodní ochrany ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s., ale vychází přímo z čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU, který splňuje podmínky pro to, aby měl ve prospěch jednotlivce přímý účinek.*“ Ústavní stížnost směřující proti zmíněnému rozsudku Nejvyššího správního soudu byla následně zamítnuta nálezem Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16. Nejvyšší správní soud toliko podotýká, že přímým účinkem čl. 46 odst. 3 směrnice není bez dalšího eliminována prvořadě přezkumná povaha soudního řízení správního, neboť i nadále platí, že krajský soud přihlédne v řízení o žalobě pouze k takové žalobní námitce, která nemohla být objektivně žalobcem uplatněna již v řízení před správním orgánem. Tato právní otázka je tedy již judikaturou Nejvyššího správního soudu vyřešena. Nejvyšší

správní soud přitom nezamýšlí se od ní v nyní posuzované věci odklonit. Rovněž je třeba podotknout, že napadený rozsudek městského soudu byl vydán dne 2. 11. 2018, tedy ještě předtím, než k vyhlášení válečného stavu ve specifikovaných oblastech Ukrajiny došlo (z téhož důvodu pochopitelně stěžovatelky ani tuto námitku v řízení před městským soudem neuplatnily). Pokud pak jde o možnost zohlednění dané skutečnosti v řízení o kasačních stížnostech, patří se podotknout, že ji zapovídá ustanovení § 109 odst. 5 s. ř. s., jenž praví, že „[k]*e skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží.*“ Uvedené není na překážku čl. 46 odst. 3 směrnice, neboť tou je požadováno úplné a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně. Lze dále dodat, že ani vyhlášený válečný stav v oblastech přilehlých k Rusku bezpečnostní situaci na Ukrajině azylově relevantním způsobem nezhoršil.

[12] Nejvyšší správní soud neshledal, že by kasační stížnosti svým významem podstatně přesahovaly vlastní zájmy stěžovatelek, a proto je v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[13] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[14] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2018, č. j. 2 Azs 384/2018 – 30, byla zástupkyní stěžovatelek ustanovena Mgr. Gabriela Kopuletá, advokátka. Ustanovené zástupkyni se s přihlédnutím k § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d), § 12 odst. 4, § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v rozhodném znění, přiznává odměna za zastupování ve výši 14 880 Kč za dva společné úkony právní služby (podání kasační stížnosti, převzetí a příprava zastoupení) a paušální náhrada hotových výdajů spojená s poskytnutím dvou úkonů právní služby dle § 13 odst. 4 ve výši 600 Kč. Celková částka, která činí 15 480 Kč, bude ustanovené zástupkyni proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. dubna 2019

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu